

2002-2021 Yılları Arasında Hastane Afet Planı Alanında Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Tuncay PALTEKİ¹, Emre AYDIN², Betül Zeynep SARAL²

Öz

Afet, etkilenen insanların normal yaşamını durduran ya da sekteye uğratan, fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, yerel yönetimlerin baş edemediği olaylara verilen genel bir isimdir. Afetlerin doğurduğu sonuçlara bakıldığında çok fazla can ve mal kaybına sebep olmaktadır. Bundan dolayı oluşacak hasarları en aza indirmek için her ülkede etkin bir afet yönetimine ihtiyaç vardır. Hastaneler için etkin afet yönetimleri ise hastane afet planıdır. Hastane afet planı, hastanenin kaynaklarını, personelini ve yapılarını farklı afetlerde etkin bir performansla sahip olması için hazırlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı hastane afet planı ile ilgili 2002-2021 yıllarında yayınlanan 609 makaleyi yıllara, ülkelere, yazarlara, Web Of Science kategorileri ve anahtar kelimelerin analizlerini sunmaktır. Bu çalışmanın analizleri VOSviewer uygulaması kullanılarak görselleştirilmiştir. Bu bağlamda hastane afet planı konusunda bibliyometrik analiz yapılarak ilgili alana katkıda bulunmak ve fikir oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Yapılan çalışma ile son yıllarda hastane afet planı ile ilgili çalışmaların artış gösterdiği belirlenmiş, analizler sonucunda elde edilen veriler tablolar ve şekiller ile açıklanmıştır. Analiz sonuçlarına göre genel olarak her geçen yıl yapılan çalışmaların sayıca arttığı sonucu çıkarılmıştır. En fazla yayın yapan ülkenin Amerika Birleşik Devletleri olduğu, en çok yayın yapılan yılın 2021 olduğu ve en fazla yayın yapan yazarın Christian M.D. olduğu ve en çok kullanılan anahtar kelimenin afet olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Genel olarak Türkiye ise listede yayın sayısı ve yoğunluğu olarak üst sıralarda yer almamıştır.

Anahtar Kelimeler: Hastane afet planı, hastane afet yönetimi, afete hazırlık, bibliyometrik analiz

Bibliometric Analysis of Studies Conducted in the Field of Hospital Disaster Plan Between 2002-2021

Abstract

Disaster is the general name given to events that stop or disrupt the normal life of the affected people, cause physical, economic and social losses and that local governments cannot cope. Considering the consequences of disasters, they cause a lot of loss of life and property. For this reason, an effective disaster management is needed in every country in order to minimize the damage. Effective disaster management for hospitals is a hospital disaster plan. The hospital disaster plan prepares the hospital's resources, staff and structures to perform effectively in different disasters. The aim of this study is to present the analyzes of 609 articles on hospital disaster plan published between 2002-2021 by years, countries, authors, Web of Science categories and keywords. The analysis of this study was visualized using the

¹ Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Biruni Üniversitesi, İstanbul

² Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Biruni Üniversitesi, İstanbul

*İlgili yazar/Corresponding author: 180501005@st.biruni.edu.tr

Gönderim Tarihi / Received Date: 16.11.2022

Kabul Tarihi / Accepted Date: 27.04.2023

Bu makaleye atf yapmak için- To cite this article

Palteki, T., Aydın, E., Saral, B. Z., (2023). 2002-2021 Yılları Arasında Hastane Afet Planı Alanında Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. Resilience, 111-122.

VOSviewer application. In this context, bibliometric analyzes were made on the hospital disaster plan, and it was prepared to contribute to the relevant field and to create ideas. With the study, it has been determined that studies on hospital disaster plan have increased in recent years, and the data obtained as a result of the analyzes are explained with tables and figures. According to the results of the analysis, it was concluded that the number of studies conducted in general increases every year. It was concluded that the country with the most publications is the United States, the year with the most publications is 2021, the author with the most publications is Christian M.D. and the most used keyword is disaster. In general, Turkey was not at the top of the list in terms of the number and density of publications.

Keywords: Hospital disaster plan, hospital disaster management, disaster preparedness, bibliometric analysis

1. Giriş

Dünya sağlık örgütünün tanımına göre afet, normal yaşam şartlarını bozarak toplumun kapasitesini aşan düzeyde acıya neden olan bir olaydır (World Health Organization, 2002). Afetlerin oluşum nedenleri: doğa kaynaklı, teknolojik ve insan kaynaklı etmenler olarak ayrılmaktadır (Erkal ve Değerliyurt, 2009). Afetlerin öncesi, gerçekleştiği anda ve sonrasında daha fazla kişinin hayatını kurtarmak için afet öncesinde etkin bir planlama ve hazırlığın yapılması afet sonrasında zarar görülebilirlik ile doğrudan bağlantılıdır (Yılmaz, 2012). Kısaca afet: beklenmeyen, önceden öğrenilmeyen, kurumların kapasitesini aşan ve ani gelişen çevresel ya da insan yapımı olgudur (Sofuoğlu, 2008). Afet yönetimi aşamaları ise bir afet olayından diğer bir afet olayına kadar afete müdahale, iyileştirme, zarar azaltma ve hazırlık aşamalarının tümü olarak tanımlanmaktadır (AFAD, 2022) "Hastane afet ve acil durum planı" ise afet yönetiminin evrelerini içeren, afet öncesi fiziksel ve işlevsel yönden afete hazırlıklı olmayı ve afet halinde; zamanında etkili müdahaleyi sağlamak, afet anı ve sonrası için hastanelerin kriz yönetimini geliştirmek amacıyla ulusal sağlık sisteminin merkez ve il düzeyinde Sağlık Bakanlığı tarafından geliştirilen, standart ve kılavuza sahip planlar şeklinde tanımlanmaktadır (T.C. Resmi Gazete, 2020). Hastane Afet ve Acil Durum Planı (HAP), hastanelerin kolayca uygulayabileceği, personellerin standart eğitimler ve belli bir disiplin sonucunda kurumları afetlere hazır hale getirebilecekleri bir örnek sunmaktadır (Rodoplu ve Ersoy, 2002). HAP iş kaybını önler, ölüm ve yaralanmaları önler, zararın oluşmasını engelleyerek gelirin sürekliliğini sağlar, yıkım sonucu gelecek olan üretimdeki giderlerin azaltılmasına olanak verir, ek vergiler konmasını önler, zarar vermeksizin bütün hasta ve yaralıların medikal bakımını sağlar (Güleç, 2008). Tüm hastanelerin altyapı özellikleri, imkân ve kaynakları birbirinden farklılık gösterdiğinden dolayı, her hastanenin herhangi bir afet anında vereceği yanıtlar birbirinden farklıdır ve bundan dolayı her hastanenin kendisine göre hazırlanmış bir afet planı olmalıdır (French, Sole ve Byers, 2002). HAP'ın genel özellikleri şöyle sıralanabilir: Güvenilir olan, afet anında oluşabilecek kaosu önleyen, ortak dil ve iletişime sahip, görev ve önceliklerin belirlendiği bir kayıt sistemidir (Özüçelik, 2008). HAP'ın avantajları ise soruna odaklanmayı sağlar, emir komuta zinciri oluşturur, ortak bir dilin olmasını sağlar ve kurumların birbirleriyle daha çabuk entegrasyonunu sağlar (Oktay, 2009). Afetlerden sonra ilk 3-5 gün içinden acil tıp hizmetlerine ihtiyaç duymakta, olası senaryolar için hazırlanmış afet planları ile yapılan risk analizleri ve tatbikatlar sayesinde hastane hizmetleri afet öncesi düzeye dönebilmektedir (Demirhan, 2003).

Bu çalışma; tüm hastanelerin, afet anında ve sonrasında sunulacak sağlık hizmetleri konusunda gerekli hazırlıkları önceden yapması yönetmelik gereği zorunlu olduğundan dolayı hastane afet ve acil durum planları alanında yapılan çalışmalar hakkında bilgiler içermektedir. 2002-2021 yılları içerisindeki Web of Science veri tabanında yayımlanan hastane afet planı ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analizi yapılmıştır. Çalışmada, hastane afet ve acil durum planı

ile ilgili genel bilgiler açıklanmış, bibliyometrik analiz kavramına ve bu analizle ilgili literatüre yer verilmiştir. Daha sonra çalışmanın yöntemi ve analiz sonucunda ortaya çıkan bulgular tablolar ve şekiller ile açıklanarak sonuçlara yer verilmiştir.

2.Yöntem

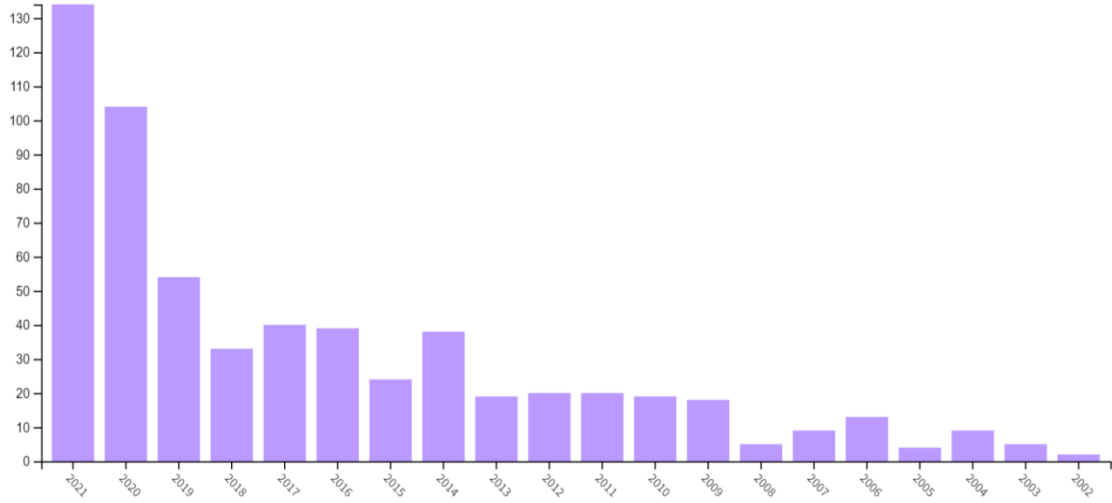
Bibliyometrik çalışmaların oldukça geniş ve uzun zamandır bulunan bir kullanım alanı mevcuttur ve birçok disiplin tarafından kullanılmaktadır (Savrun ve Mutlu, 2019). Bibliyometrinin tanımı kurumlar tarafından üretilmiş belirli bir alanda, dönemde ve bölgede yayınlanmış yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin sayısal olarak analizidir (TUBİTAK, 2022). Başka bir tanımda ise bibliyometri bilginin ve metinlerin ölçüsü olarak ifade edilmiştir (Norton, 2001).

Günümüzde veri elde etmedeki kolaylıkla birlikte bibliyometrik araştırmalar için kullanılabilir çok veri tabanı bulunmaktadır. Çalışmamızda detaylı arama imkanı olan ve çok sayıda yayına ulaşabileceğimizden dolayı WOS veri tabanı kullanılmıştır. Görseller ise VOSviewer yazılımı sonuçlarına göre analiz edilmiştir.

Bu çalışma “hastane afet planı” üzerinde yapılan çalışmaların zaman içerisindeki gelişimini değerlendirmek için gerçekleştirilmiştir. Araştırmada analiz edilen yayınlar Web of Science (WOS) Core Collection veri tabanından indirilmiştir. Amacımız konu ile ilişkili çalışmaların hangi yıllarda yoğunlaştığını belirlemek, bu alanda önde gelen ülke, yıl, anahtar kelimeler ve yazarların sıralamasını ortaya çıkarmaktır. Çalışma kapsamında 2002-2021 yılları arasında Web of Science veri tabanında konu ile ilgili yayınlar analize dâhil edilmiştir. Makale seçiminde “hospital disaster plan”, “hospital disaster planning”, “hospital emergency and disaster plan” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Web of Science’da bu anahtar kelimeler ile yapılan aramada 2098 yayına ulaşılmış daha sonra “makale” kısıtlaması konularak yayın sayısı 1739’a düşürülmüştür. Daha sonra “açık erişim” kısıtlaması konularak 633’e düşürülmüştür. Son olarak da “Türkçe ve İngilizce” dil kısıtlaması seçilerek ulaşılan makale sayısı 609 olmuştur. Analizde dönemsel bazda gelişimi görebilmek için 609 yayın, 2002-2011 ve 2012-2021 dönemlerine ayrılmıştır. Analizde ilk dönemde 104, ikinci dönemde ise 505 yayın yer almıştır.

3. Bulgular

Bulguları şu şekilde değerlendirmek mümkündür: Öncelik sırası ile yıllara göre yayın sayısı, ülkelere göre yayın sayısı, en üretken yazarlar, WOS kategorilere göre en çok kullanılanların sayısı ve araştırmada en fazla kullanılan anahtar kelimeler genel bulgular başlığı altında verilmiştir. Genel bulgular kısmı VOSviewer uygulaması ve WOS ile analiz edilmiştir. Genel bulgular; WOS veri tabanından yukarıda açıkladığımız yöntem sonucunda elde edilen kaynaklardan analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda Şekil 1’de 2002-2021 yılları arasında en çok yayın sayısı 2021 yılına (133 yayın) ait olduğu görülmektedir. En az yayın ise 2002 yılında (2 yayın) olduğu görülmektedir. 2019 yılı sonrasında yapılan yayınların genel olarak sayıca artış gösterdiği görülmektedir.

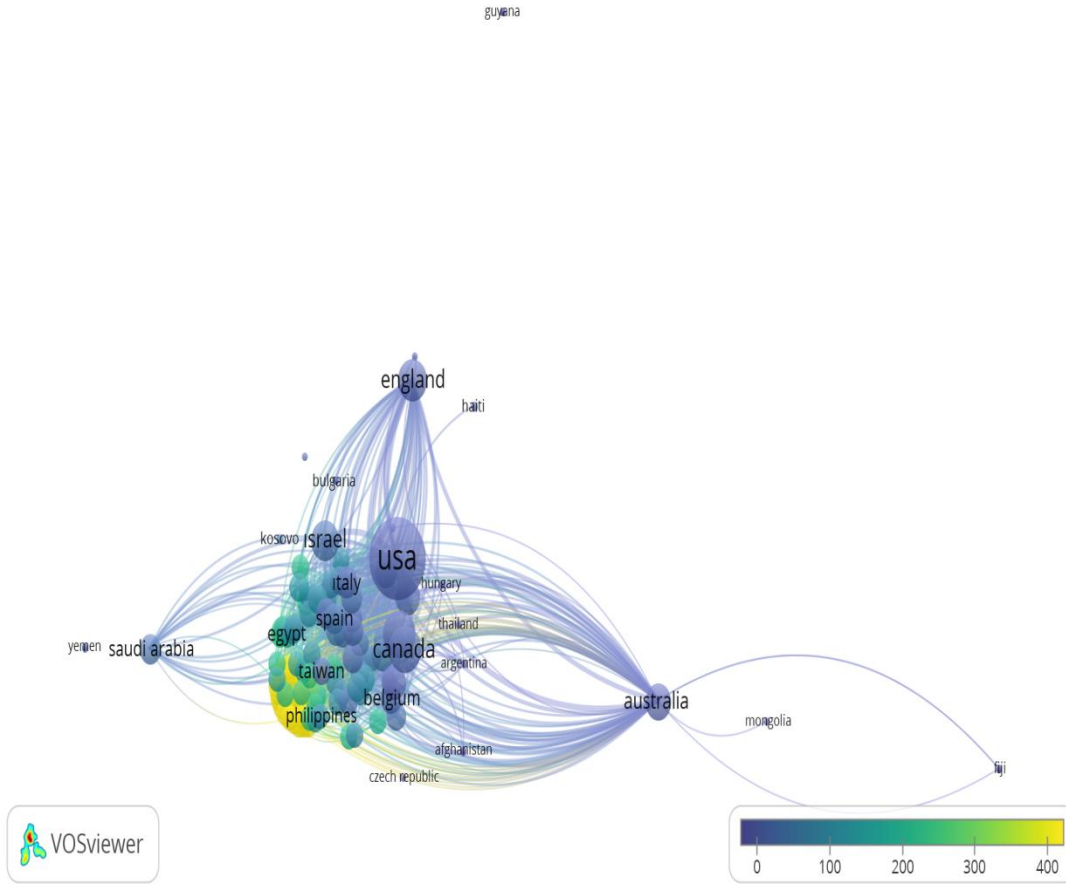


Şekil 1: Yıllara Ait Yayın Sayısı

Yapılan analiz sonucunda ilk 25 ülkenin yayın sayısı Tablo 1’de sunulmuştur. Ülkelerin bilimsel yayın analizleri incelendiğinde Amerika Birleşik Devletleri ve Çin Halk Cumhuriyeti diğerlerinden belirgin bir şekilde ayrılarak ilk iki sırada yer almaktadır. Hastane afet planı ile ilgili bilimsel yayın performansına bakıldığında Amerika Birleşik Devletleri’nin oldukça yüksek bir yüzdeye (% 39.63) sahip olduğu görülmektedir. Bilimsel yayın performanslarının en düşük olduğu ülkeler ise Singapur ve Güney Kore’dir. Türkiye’nin bilimsel yayın performansına baktığımızda % 3,28 (20 yayın) ile on dördüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 1: Ülkelere Ait Yayın Sayısı (İlk 25 Ülke)

| Ülkeler | Yayın Sayısı | % |
|-----------------------------|--------------|-------|
| Amerika Birleşik Devletleri | 241 | 39.63 |
| Çin Halk Cumhuriyeti | 74 | 12.17 |
| İngiltere | 52 | 8.55 |
| Kanada | 50 | 8.22 |
| Japonya | 49 | 8.05 |
| Avustralya | 48 | 7.73 |
| İsviçre | 30 | 4.93 |
| İran | 28 | 4.60 |
| İsrail | 26 | 4.27 |
| İtalya | 26 | 4.27 |
| Hindistan | 25 | 4.11 |
| İsveç | 20 | 3.28 |
| Tayvan | 20 | 3.28 |
| Türkiye | 20 | 3.28 |
| Almanya | 18 | 2.96 |
| Belçika | 17 | 2.79 |
| Fransa | 14 | 2.30 |
| Norveç | 14 | 2.30 |
| Güney Afrika | 14 | 2.30 |
| Hollanda | 13 | 2.13 |
| Pakistan | 13 | 2.13 |
| Suudi Arabistan | 13 | 2.13 |
| Nepal | 12 | 1.97 |
| Singapur | 11 | 1.80 |
| Güney Kore | 11 | 1.80 |



Şekil 2: Ülkelerin Alıntılama Yoğunluğu

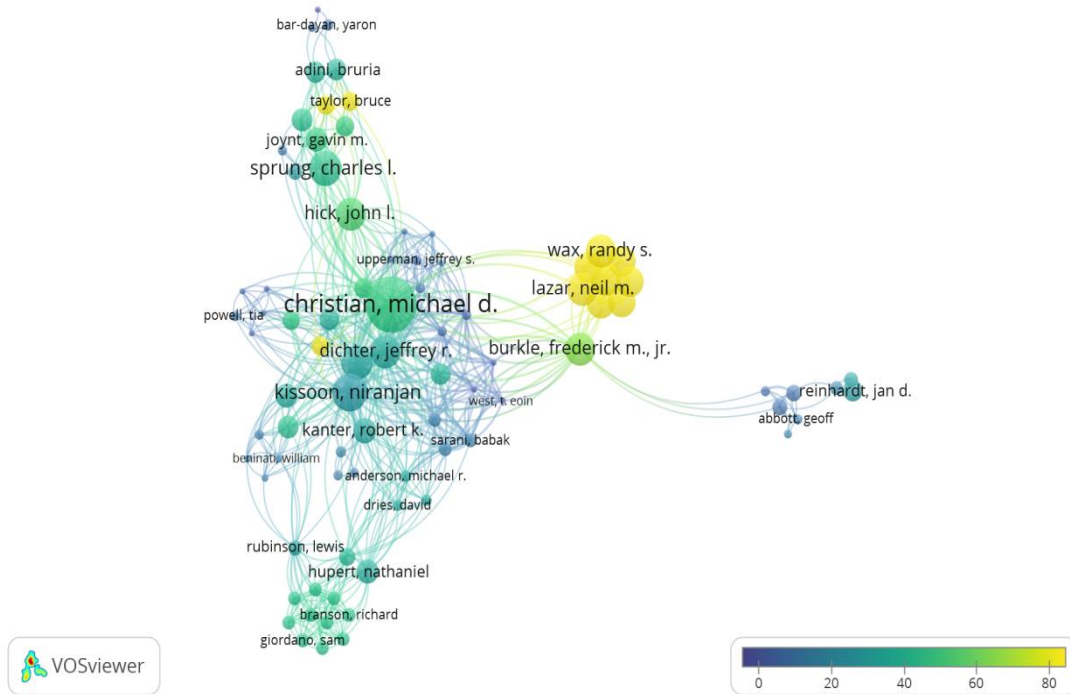
VOSviewer uygulamasından en az bir belge ve en az bir kez alıntılama seçenekleri seçilerek ülkelerin alıntılama yoğunluğu Şekil 2’de sunulmuştur. Amerika Birleşik Devletleri en çok alıntılama (4456) ile yoğun olarak gösterilmiştir. Toplam bağlantı gücü ise 337 olarak sunulmuştur. Çin Halk Cumhuriyeti 1142 alıntılama ve 184 toplam bağlantı gücü ile sunulmuştur. İngiltere ise 1148 alıntılama, 253 toplam bağlantı gücü ile diğer yoğun olarak gösterilen ülkelerdendir.

Tablo 2: Yazarlara Ait Yayın Sayısı (İlk 25 Yazar)

| Yazarlar | Yayın Sayısı | % |
|----------------|--------------|------|
| Christian M.D. | 15 | 2.46 |
| Kissoon N. | 13 | 2.30 |
| Devereaux A.V. | 9 | 1.48 |
| Dichter J.R. | 8 | 1.31 |
| Tsubokura M. | 8 | 1.31 |
| Sprung C.L. | 7 | 1.15 |
| Amatya B. | 6 | 0.98 |
| Hick J.L. | 6 | 0.98 |
| Khan F. | 6 | 0.98 |
| Zhang L. | 6 | 0.98 |
| Burkle F.M. | 5 | 0.82 |
| Einav S. | 5 | 0.82 |
| Guha-sapir D. | 5 | 0.82 |
| Kanter R.K. | 5 | 0.82 |
| Reinhardt J.D. | 5 | 0.82 |

| | | |
|--------------------|---|------|
| Chen X.M. | 4 | 0.65 |
| Chung S. | 4 | 0.65 |
| De Almeida M.M. | 4 | 0.65 |
| Hupert N. | 4 | 0.65 |
| Kessler R.C. | 4 | 0.65 |
| Khorrman-manesh A. | 4 | 0.65 |
| Krug S.E. | 4 | 0.65 |
| Nomura S. | 4 | 0.65 |
| Ozaki A. | 4 | 0.65 |
| Suzuki Y. | 4 | 0.65 |

HAP ile ilgili çalışmış yazarların analiz sonucunda ise ilk 25 yazarın yayın sayısı Tablo 2’de sunulmuştur. Bilimsel yayın performansına bakıldığında 15 yayın sayısı ile Christian M.D. ilk sırada yer almaktadır. Arkasından ise Kissoon N. 14 yayın ile ikinci sırada yer almaktadır.



Şekil 3: Yazarların birbirlerine en az bir kez alıntılama bağlantılarının görseli

Yazarların birbirlerine en az bir kez alıntılama bağlantılarının görseli Şekil 3’de sunulmuştur. Bu görsel 718 alıntılama ve 121 toplam bağlantı gücü ile Christian M. D.’nin merkezde yoğun olarak gösterilmiştir.

Tablo 3: WOS Kategorilere Göre İlk 25 Kategori

| WOS Kategoriler | Yayın Sayısı | % |
|-----------------------------|--------------|-------|
| Kamu Çevre İş Sağlığı | 148 | 24.34 |
| Acil Tıp | 86 | 14.14 |
| Tıp Genel Dâhiliye | 66 | 10.85 |
| Kritik Bakım İlaçları | 46 | 7.56 |
| Sağlık Bilimleri Hizmetleri | 34 | 5.59 |
| Cerrahi | 29 | 4.77 |
| Çevre Bilimleri | 27 | 4.44 |
| Multidisipliner Bilimler | 26 | 4.27 |
| Hemşirelik | 25 | 4.11 |

yöntemlerinin kullanılmadığı göze çarpmıştır. Hastane afet planları konusunda en fazla sayıda çalışma yapan yazarlara bakıldığında ilk sırada Christian M. D. bulunmaktadır. Christian M.D.'nin 15 yayınına bakıldığında ise 13 tanesinin travma ve acil cerrahi konusu üzerine , 1 tanesinin viroloji ve diğerinin ise ventilasyon konusu üzerine olduğu görülmüştür . Yayın sayısı ile ikinci sırada yer alan Kisson N. ise 13 çalışmasında da Christian M.D. ile aynı konular üzerinde yoğunlaşmaktadır. İki yazar da en çok travma ve acil cerrahi konusu nu hastane afet planı yönünden değerlendirmiştir. Aynı şekilde 9 yayın sayısı ile Devereaux A.V. de 6 yayınında travma ve acil cerrahi konusunu ele almıştır . Dichter J.R. 8 yayınının 5'i travma ve acil cerrahi konusu üzerine yoğunlaşmaktadır. İlk dört yazarın en çok yayın yaptıkları yıl ise 2014 yılıdır. Tsubokura M. ise 6 çalışmasında nükleer jeoloji konusu üzerinde çalışmıştır. Sprung C.L. 4 çalışmasında travma ve acil cerrahi konusu üzerine çalışmıştır. Amatya B. 6 yayınının 3'ünde yöntem ve durum üzerine çalışmış, 2'sinde ise travma ve acil cerrahi üzerine çalışmıştır. Hick J.L. ise 6 çalışmasının tamamında travma ve acil cerrahi üzerine yoğunlaşmıştır. Khan F. 6 yayının yarısında yöntem ve durum üzerine çalışmıştır. Amatya B. ve Khan F. yöntem ve durum üzerinde 2017 yılında birlikte çalışma yapmıştır. Zhang L. İse 2015 yılında travma ve acil cerrahi üzerinde çalışmıştır. Genel olarak yapılan çalışmaların konusu travma ve acil cerrahi üzerine olduğu sonucu çıkarılmıştır. Literatürden edindiğimiz bilgiye göre hastane afet planlarının dünyada 1995 yılında tartışılmaya başlandığı ve en çok yayın yapan yazarların oldukça geç bir dönemde bu konu üzerinde yoğunlaş tığı anlaşılmaktadır.

5. Sınırlılık

Bu çalışmada WOS veri tabanı kullanılmıştır. Diğer veri tabanlarının analize dahil edilmemesi bir sınırlılık olarak kabul edilebilir. Çalışmada uluslararası yayınların yayın dilinin İngilizce olması sebebiyle İngilizce dil sınırlılığı ve ülkemizde ki çalışmaların yoğunluğunu da görebilmek için Türkçe dil sınırlılığı getirilmiştir. Bu çalışmada analize dahil edilen yayınlar için 2002-2021 yılları arası baz alınmıştır. Son olarak makale ve açık erişim kısıtlaması getirilmiştir. Bu çalışmanın özgün değere sahip olması, bu konuda hiç bibliyometrik analiz yapılmamış olması ve bu yüzden benzer çalışmalarla ilişkilendirilmemesi de bir sınırlılık olarak görülebilir. Bu nedenlerle araştırmamızın tüm veri tabanları, dilleri ve çalışma türlerini kapsamaması çalışmanın bir sınırlılığı olarak değerlendirilebilir.

6. Sonuç ve Öneriler

Dünyanın çeşitli bölgelerinde son yıllarda yaşanan doğa veya insan kaynaklı afetler çeşitli yıkımlara, zararlara, insanların ve diğer canlıların hayatını kaybetmesine neden olmuştur. Bu nedenle afetlerde büyük sorumluluk taşıyan hastanelerin öncesinde hazırlanmış olduğu hastane afet planına ihtiyaçları vardır. Hastane afet planı kaynaklarının amacı afet yönetiminin tüm evrelerini kapsayan, hastaneleri afete hazırlıklı olmayı ve dayanıklı olmayı, afet anında hızlı müdahaleyi sağlayan kılavuzdur. Bu kapsamda hastane afet planı konusunda yapılan bibliyometrik analizler olmadığından dolayı çalışmamız ile hastane afet planı ile ilgili yapılmış olan makalelerin bibliyometrik analizinin yapılması, ilgili literatüre katkıda bulunulması sağlanmıştır.

Hastane afet planı bağlamında yapılan VOSviewer programı yoluyla yapılan bibliyometrik analiz sonuçları, son yıllarda (2019-2021) yapılan çalışmalarda bir yükseliş yaşandığını göstermektedir. 2019 yılında 54 yayın, 2020 yılında 104 yayın ve 2021 yılında ise 133 yayın bulunmaktadır. Yapılan çalışmaların en fazla Amerika Birleşik Devletlerinde yayımlandığı (241 yayın) verisine ulaşılmıştır. E lde edilen bulgular; en fazla kullanılan kelime “afet” (disaster) , “afet planı” (disaster planning) ve “acil durum hazırlığı” (emergency preparedness) olarak belirlenmiştir. En fazla yayın yapan yazarın ise Christian M.D. olduğu belirlenmiştir.

Elde edilen bulgular kümelerin 2002’li yıllarda “disaster” ve “disaster planning” üzerinde yoğunlaşırken, 2012’li yıllarda ise aynı şekilde “disaster” ve “disaster preparedness” üzerine yoğunlaştığını göstermektedir. 2002-2011 dönemi 166 öge ve ögelerde 16 kümeye ayrılmıştır. Bu ögeler yoğun olarak “acute kidney injury”, “apoptosis”, “crush syndrome”, “crush syndrome”, “dialysis”, “earthquakes”, “emergency departments”, “emergency response”, “fasudil”, “hospitals”, “kashmir”, “laquila”, “Marmara”, “referral patterns”, “rhabdomyolysis”, “rock”, “temporary dialysis unit” şeklinde kendini göstermiştir. 2012-2021 döneminde ise 866 öge ve 47 küme ortaya çıkmıştır. Bu ögeler yoğun olarak “capacity”, “covid”, “disaster nursing”, “disaster planning and response”, “distribution network”, “education”, “emergency care systems”, “emergency department”, “expectations”, “first responders”, “flexible”, “graph matching”, “guidelines”, “h1n1”, “hospital demand estimation”, “hr management”, “hurricanes”, “incident command”, “infectious diseases”, “load modeling”, “major incident”, “major incidents”, “major trauma management”, “management”, “microgrids”, “multi-objective mixed-integer”, “network reconfiguration”, “operations”, “optimization”, “planning”, “resiliency”, “resources”, “supply chain”, “surge”, “transportation of patients”, “viral” olarak sunulmuştur. 2002-2011 yılları arasında ögelerin daha çok deprem üzerine konularda çalışıldığı anlaşılmaktadır. 2012-2021 yılları arasında ise daha çok salgın hastalıklar üzerinde çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bunun en büyük sebeplerinden biride h1n1 virüsünün 2010 yıllarında başlaması ve kovid-19 virüsünün ise 2019 yılında başlaması ile dünyada pandemiye sebep olması gösterilebilir. 2002-2011 yılları arasındaki yayın sayısına göre bu yıllar arasında yayın sayılarının artmış olduğu sonucu çıkarılmıştır. En çok yayın sayısına 2021 yılında ulaşılmıştır. Bu bağlamda son zamanlarda hastane afet planı konusuna daha fazla yoğunlaştığı söylenebilir. En az yayın sayısına ise 2002 yılında ulaşılmıştır. Türkiye de bu konuya en çok 2019 yılında yoğunlaştığı söylenebilir. Anahtar kelimelerin yoğunluğunu gösteren görsel sonucunda en çok “afet” anahtar kelimesinin kullanıldığı gösterilmektedir.

Yukarıdaki analiz, afetlerin her zaman olmasına rağmen, hastane afet planının nispeten yeni bir araştırma alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Bibliyometrik analiz, yalnızca hastane afet planı alanında yapılan çalışmaların betimlenmesi, karşılaştırılması ve görselleştirilmesi için değil; aynı zamanda gelecekteki araştırmalar için olası hedefleri belirlemek için de kullanılabilir.

Sonuç olarak, bibliyometrik veriler kullanılarak çok sayıda literatür analiz edilebilir. Bu verilerin VOSviewer gibi araçlar kullanılarak görselleştirilmesi ile ilgili konuda genel bir bakış elde etmemizi sağlar.

Kaynaklar

AFAD, Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı, (Erişim Tarihi: 07.03.2022), <http://www.afad.gov.tr>.

Christian M.D., Kissoon N., Deveraux A.V., Dichter J.R., Einav S., Hick J.L., Kanter R.K.,(2014). Surge capacity logistics: care of the critically ill and injured during pandemics and disasters: CHEST consensus statement.

Demirhan, N. (2003). Türkiye’de 112: İlk ve acil Yardım Hizmetleri ve Afetlerdeki Rolü. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.

Erkal, T., Değerliyurt, M. (2009). Türkiye’de afet yönetimi. Doğu Coğrafya Dergisi, 14(22), 149.

French, E.D., Sole M.L., Byers, J.F. (2002). A comparison of nurses’needs/concerns and hospital disaster plans following Florida’s Hurricane Floyd. Journal of Emergency Nursing, 28(2), 111.

Güleç, M. A. (2008). Hastane Afet Planı Neden Gereklidir Sunu Metni. Hastane Afet Planları Eğitim Paneli, Ankara.

Khan F., Amatya B., Sayed T.M., Butt A.W., Jamil K., Iqbal W., Elmalık A.,...(2017). World Health Organization Global Disability Action Plan 2014-2021: Challenges And Perspectives For Physical Medicine And Rehabilitation In Pakistan.

Norton, M. J. (2001). Introductory concepts in information science. Medford, NJ: Information Today, Inc.

Oktay, C. (2009). Hastanelerde Afet ve Acil Durum Yönetimi, HAMER Acil ve Afet Durumlarında Sağlık Yönetimi Kursu, Ankara.

Özüçelik, D. (2008). HAP Nedir? HAP İçeriği ve Avantajları Sunumu, Hastane Afet Planları Eğitim Panelleri, Ankara.

Rodoplu, Ü., Ersoy, G. (2002). Acil Tıp Derneği Ve Hastane Afet Planı. 11(9), 331. Savrun, B., Mutlu, H.M. (2019). Kent Lojistiği Üzerine Bibliyometrik Analiz, Kent Akademisi, 12(2), 364-386.

Sofuoğlu, M.T. (2008), Hastane Afet Planlamasına Giriş. TATD Hastane Afet Planlaması Eğitimi kurs kitabı. İzmir. Sprung C.L., Zimmerman J.L., Joynt G.M., Taylor B., Sandrock C., Cohen R., Adini B.,...(2010). Recommendations for intensive care unit and hospital preparations for an influenza epidemic or mass disaster: summary report of the European Society of Intensive Care Medicine's Task Force for intensive care unit triage during an influenza epidemic or mass disaster.

T.C. Resmi Gazete. Hastane Afet Ve Acil Durum Planları (Hap) Uygulama Yönetmeliği. 18.03.2020. Sayı:31072, Başbakanlık Basımevi, Ankara.

TUBİTAK, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (Erişim Tarihi: 20.04.2022), <https://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular>

Yılmaz, A. (2012). Türkiye'de afetlerde karşılaşılan sorunlar. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(1), 62.

Zhang L., Kang P., Tang .B.H., Liu Y., Liu X. ve Liu Z.P. (2015). Medical Efforts and Injury Patterns of Military Hospital Patients Following the 2013 Lushan Earthquake in China: A Retrospective Study.

WHO, World Health Organization, (Erişim Tarihi: 07.03.2022), <https://www.who.int>.